

Kärnkraft – baskraft?

På Svensk Energis hemsida kan vi läsa att "den svenska elproduktionen utgörs av fyra byggstenar, vilka nära hänger ihop och som alla behövs. Den första byggstenen består av vår baskraft som omfattar **kärnkraft**, del av **vattenkraft** samt **kraftvärme**." Så långt Svensk Energi.

Det har sedan länge, och i samförstånd, slagits fast att kärnkraften är en del av vår baskraft. I dagens läge, med en gemensam nordisk elmarknad, har denna trosbekännelse även en djupare mening och vidare betydelse, då våra grannländers elpriser påverkas i allra högsta grad av kapacitetsutnyttjandet av de svenska kärnkraftsreaktorerna. Detta gäller framför allt Danmark och Finland.

Det är vid det här laget ett välkänt faktum att den svenska kärnkraften är bland de sämsta i världen, när det gäller tillförlitlighet. Under 2010 stod de svenska reaktorerna stilla 67 dagar utöver de planerade stoppen. I år har det varit ännu värre.

Problemen med de svenska kärnkraftsreaktorerna började på allvar i samband med den djupa lågkonjunktur, som drabbade världsekonomin i slutet av 2008/början av 2009. Därefter har problemen fortsatt och oftast intensifierats vid perioder, då prisnivån har pressats ner av välfyllda vattenmagasin, mild väder och oron kring världsekonomin. Ett typiskt exempel hittar vi faktiskt från torsdagen den 17 november 2011. Fem av Sveriges tio kärnkraftsreaktorer har varit ur produktion mer eller mindre långa perioder på grund av planerade och/eller oplanerade driftstopp. En av dessa, Ringhals 1, stoppades i samband med återstarten och en annan, Oskarshamn 1, som skulle ha varit tillbaka i drift sedan länge, kommer enligt meddelande från operatören OKG att vara ur produktion ända fram till andra halvan av december.

I affärsvärlden är det normalt för företagen att reglera produktionen om efterfrågan på företagets produkter sjunker och/eller det förekommer överproduktion på marknaden, vilket leder till sänkta priser och lägre inkomster. På den nordiska elmarknaden är det främst vattenkraftproducenterna, som tydligast utnyttjar denna marknadsmöjlighet. Frågan är om de svenska kärnkraftsreaktorernas otaliga driftstopp under de tre senaste åren kan tolkas som ett försök att frångå statusen att vara en del av vår baskraft, en del av den svenska elproduktionens byggstenar. En pålitlig hörnsten som är i drift i alla tider och inte bara under de perioder, då priset är högt på marknaden och borta ur produktion under de perioder, då elpriserna hotar att gå igenom golvet på grund av överfyllda vattenmagasin, mild väder och lägre efterfrågan.

Om allt krångel, alla fel och alla tusentals timmar av oplanerade driftstopp beror på okunnighet, slarv, dålig planering etc. bör man då inte söka hjälp hos de som bevisligen har visat världen att det går att driva kärnkraftverk med minimum av driftstopp, såväl planerade som oplanerade. Nämligen hos amerikanska och sydkoreanska kärnkraftsföretag. Det borde vara hög tid för det nu när miljard efter miljard har gått från företagen och hushållen rakt ner i ägar- och producentbolagens fickor trots att kunderna är missnöjda och verksamheten har bedrivits på ett milt sagt otillfredsställande sätt. Var någonstans hittar du en annan bransch, där du så furstligt belönas (i form av högre elpriser och därigenom massiva övervinster) efter att så totalt ha misslyckats?

– Jorma Virtanen